

Semkopiba un saimneebiba.

Pahr fehshanas laiku ruden.

(Beigums.)

Rahdā laikā fehshana ja-isdara un kā fehklas labums ja-eewehro, preefsch tam der schahda mahziba: ka no labas fehklas labibas pee agrakas isfehshanas masak waijadfigs, nekā otrādā wihsē. Wis-pahrigi war peenemt, ka pirmā kahrtā 20 lihds 22 garnizas us puhra-weetu peeteek preefsch rūdseem un kweescheem.

No leelakas wehrtibas preefsch stahdu labas attihstifchanahs ir semes dīlums, kurā fehklas graudeem jopaleek.

Mahkoshais peemehrs to slaidri israhda.

No 100 ismekleteem leelem rudsu graudeem usnahza:

pee	$\frac{1}{2}$	zellas	dīlums	.	90	graudi,
"	1	"	"	:	100	"
"	2	"	"	:	86	"
"	3	"	"	:	78	"
"	4	"	"	:	52	"
"	5	"	"	:	36	"
"	6	"	"	tikai	2	

un kamehr pirmee jaunee stahdi spehzigis apsteebrojahs un dauds fahn-saru isdewa, tamehr beidsamee tikai ar weenu steebru un ihsu wahryu us augschu dewahs. Tas jau ari weegli isskaidrojahs; jo par dīlum īmē buhdamam dihglim japhlejahs, eekams semes wifsu fasnees, un zaur schahdu puhleschanos jauna stahda leelakas spehks top padarihts slahbans, un stahds wairs nespehj attihstitees, kad ari buhtu wifas zitas waijadfibas preefsch spehzigas augschanas.

Tamdeht japeenem zaurmehrā schahds dīlums: pee rūdseem 1 lihds $\frac{1}{2}$ zellas, un pee kweescheem $\frac{1}{2}$ lihds 2 zellas.

Pee ismehginajuma masumā, finams, weegla leeta, ihsto dīlumu peedot; bet ne tā us lauka, — tur ihstai dīluma apswehrschanan ir fawi schkehrschi. Tamdeht waijadsehs us fehjas lauka labu sagatawoschanu un fehklas isfehshanan līkt wehl leelaku eewehroschanu, nekā tas lihds schim notizis. No wiseem lauka rihkeem, kuri preefsch fehklas apsegschanas top leetati, ir tschettlemeschu lobischanas arks par derigalo israhdiyes.

Pee supersossata leetaschanas rūdens fehjas laikā ja-eewehro, kas scheit tahkā isteikts. War rehkinah, ka ar 20 mahrzinahm kuhstoscha supersossata us puhra-weetas panahk wahju, ar 25 lihds 30 mahrzinahm widischku, un ar 40 lihds 45 mahrzinahm stipro mehfschanu. Kad nu pee wairakeem supersossateem, ka wini andelē atgadahs, eeksch 100 mahrzinahm tikai 12 lihds 18 mahrzinahm kuhstoscha fosfora slahbes atrodahs, t. i. weenā maišā — 6 yudu smagumā — tikai pavism 30 mahrzinahm fosfora slahbes, tad war, ja $\frac{2}{3}$ maišā kaisa us puhra-weetu, apsimeht par wahju, ja 1 maišu, par widischku, un ja $\frac{1}{2}$ maiša, par itin labu mehfschanu. Masak nekā $\frac{2}{3}$ maiša us weenu puhra-weetu neder isleetaht, jo zaur tam nauda top wairak reisu kā semē nosweesta; schahda wahja mehfschanas tikai tad aissbildinama, kad wina kā peedahwa pee wahjas stakkū mehfslu mehfschanas top isleeta. Ihsas labums eefahkhas tikai tad, kad us puhra-weetu 1 maišu supersossata iskaisa, un war zaur peedahwu no 10 lihds 20 mahrzinahm kuhstoscha supersossata (tas buhtu $\frac{1}{2}$ lihds $\frac{1}{2}$ maiša) scho labumu wehl leelaku padariht. Bet newaijaga peemirst, ka wisi schahdi lihdseltu mehfsli tikai tad sawu pilnigu spehku parahda, kad ari wifas zitas waijadfibas preefsch stahdu augschanas us wislabako jau eepreelsch apgahdatas, kā: grawju rafschana preefsch uhdens notezeschanas, laba fehklas labiba un winas pareisa eestrahdaschana ihsta fehshanas laikā. Kaut gan top eesla-wehsts, supersossatu jau 1 lihds 2 nedelas preefsch fehshanas laika iskaifiht, tad tomehr, pehz muhsu paschu ismehginajuma, ari tas neflahde, kad schahdi lihdseltu mehfsli reisā ar fehklu semē fekli top eestrahdati.

Sintenis.

Par raga lopu ismekleschanu preefsch baroschanas.

Ka wisi lopi weenadi nebarojahs un weenadi mefā nepeenemahs, to semkopji paschi fina, un tāpehz tē tikai atleelakas par to kahdu rūdus peemineht, kas pee barojamo lopu ismekleschanas ihpaschi buhtu eewehrojams, lai ihfakā laikā to waretu panahkt, pehz ka ikweens lopu turetajs dīlums.

Teek teikts, ka wahji lopi tikai zetortā dalā no pustaukas buhshanas stahwot, un ka jau schai buhshana lopu pehz wina mefahm war wehrteht, pee kam, finams, wairak buhs laulu buhda eewehro-

jama, nekā galā. Kauli ir ar ismanu apflatami; apaki, resni kauli ir masak derigi preefsch baroschanas, un ari rahda, ka tahds lops dod ne wifai labu galā.

Azs, kurā wifa dīlumbas jautriba un spehks atspulgo, jau labam lopus eewehrotajam deewsgan faka. Spodra un us ahru stahwedama azs, jautra, bet ne kwehloscha, un kas rahda droschibū, leezina, ka tahds lops preefsch baroschanas ir derigs. Turpreti noguruft un pahwilka azs rahda, ka nav derigs barojamais lops; to pafchū rahda tahda azs, kas nemeeriga. — Azs ari dod leezibū par lopa eekschigū weselibū; noslumusti un asfaraina azs leezina par kahdu slimibū, kas lopa meefās fahk eeweestees. Kad ir ahda labi apluhlojama, un tāpehz to waijaga weetu weetahm ar roku aptaustiht. Preefsch baroschanas neder tahds wehrfis, kam ir beesa, zeeta un ihfa spalwa, kas pee aistilshanas ir nepatihkama; plahna, leesa ahda, kas kā papihris isleekahs, ar masu un mihsstu spalwu, lai gan pee aistilshanas ir patihkama, rahda, ka tahds lops pee baroschanas labi treknumā waretu peenemtees, bet tomehr ir no nesphezhigas meejas. Tas labakais lops ir ar beesu ahdu, ko war schurp un turp sumdiht, un sem kuras lee-kahs buht plahna tauku kahrtā, kas, kad pirkstu pefpehj, kauj bedriti eespeest, un lihds pirkstu atnem, paleek lihdsena; turklaht tai waijaga buht ar beesu, gludu un mihsstu spalwu apsegta. Syrogaina spalwa leezina no spehzigas meejas, un ka ir labas treknumā peenemshanas ihpaschibas. — Kruhtihm waijaga buht platahm, un plezu kauleem waijaga greeftes us preefschejahm ribahm, un ar tahm tā faweenotees, ka starpā nekahda tuksha weeta nepaleek. Pakalas galam waijaga buht platahm, semam un ar taifnu krusu; astei waijaga stahweht semu un karatees taifni us semi. Galwai waijaga buht masai (ar rumpi salihdsinot) un patihlamai. Seijai waijaga buht garakai, peerei ragu starpā platai, mutei masai un nahfihm — leelahm. Kaklam waijaga buht drisksf ihfam, nekā garam. Plezu kauleem un preefschka hju kauleem waijaga buht ar apakeem galeem, pakalas kahjahm gludahm un smalkahm, un plezeem un gurneem lehsneem. Wifsu to tā atrast, gan buhs pagruhti; tomehr tē isteiktee padomi, kas us peedishwoju-meem dibinajahs, weenuehr pee lopus israudischanas preefsch baroschanas buhs no fawa labuma. Treknū lopus apspreest, ir aissweenu weeglaki, nekā wahju; jo pee ta war tauku wihles weegli useet. Tomehr newaram leegt, ka pee tahdas apspreeschanas ir wifa ismana waijadfiga, un ko zilweks tikai tad eemanto, kad beeschaki ar to nodarbojahs.

Kahds wahrds kumeli audsinafchanas finā.

Kad weena, diwi jeb trihs gadus weguus kumelus fahk gandis laist, tad ir dauds labaki, ka tos aploka wairak kopā laish. Kumelsh, weens pats buhdams, stahw rahms un dabon kotti mas kustetees, kumpretim tee pulsā weens otru dīlumā, un tahdā wihsē stipro pantus un muskulus un dabon labaki attihstitees. Ihpaschi jabuht usmanigam, ka nagi aug weenadi un dabon labu formu jeb isskatu. Tamdeht ar weenu pehz diwi mehnescheem waijaga nagus apluhkot, un kad israhdihs par waijadfigu, jaleek kahdam prahdigam kaledam apgraifiht, tas ir — neweenadi isauguschahs weetas janolihdsina. Tahds stakkū, kur mehfsli ilgaku laiku paleek ne-iswesti, naw ne buht derigs, ka kumelus peefeen; jo nagu gali, mehfslos speesdamees, dabon nelahgu isskatu un pakalejā lozeku dīlumā paleek ihfaka, zaur ko kumelsh paleek stihws. Tamdeht ir labaki, ka kumekeem kauj stalli walā staigaht. Stakkū jabuht faufam, gaifcham un labi pa-augstam, lai gaifs paleek weenuehr tihs. Ja kumelus grib darinah, tad ir labaki, kad to isdara, kamehr tee ir 9 jeb 12 mehneschū wezi; jo tad tee sahpes pahrezesh dauds weeglaki. Derigakais laiks preefsch darinashanas ir rūdens. Ja kumelsh faslimis, tad darinashana isdarama pehz atwefloschanas.

Iauni kumeli peenem kotti ahtri nelabūs eeradumus, par peemehru filu grauschanu u. t. t.; tamdeht tos nedrihsf laist kopā ar tahdeem sirgeem, kam schahdi nelabi eeradumi. Ari nav pareisi, kad kumelus schā waj tā eenerro; jo winu wehrete zaur to teek kotti masinata. Kamehr kumeli wehl naw pee-auguschi, ar teem ja-apeetahs kotti prahdigam. Wini ja-eradina pee pawadas un kafshana. Tāpat ari wini arweenu jaujuzē, lai ari pee tam eerastu un wehlaku, ar fuselki un fusahm tihriti, nepaliktu nemeerigi. — Pee kafshana kumelus eeradinhās, kad teem arweenu kahjas pazels un us nagu fitihs ar kahdu koiziku.

Basniza un skola.

Ihstenà d'sintene.

Wezajā pilsehtas zeetuma tornī, wahjneku ištabā, kahds wahj-neeks guleja fawā gultā. Galw'galā, pehz zeetuma modes, melna tāhselite ar zeetumneka wahrdū bija peelikta; apakšchā dakteris Latinu walodā wina slimibas wahrdū bija parakstījis: „delamā kaite”. Tē nu nabadsinsch guleja, bahleem waigem, isdilusčahm meesahm. Bet tomehr kād wezaīs zeetuma mahzitajs peenahža, ar wiku farunatees un ar wiku lopā Deewu luhgt, tad winsch to atrada it preezigu un libgsmu. „Pehz trim nedekahm,” tā wahjneeks runaja, „mans zee-tuma laiks ir beigts. Trihsdesmits gadu sħè esmu nofshdejjs; nu drīhs tilskhu walā un atkal waresħku atpakał greestees us fawu wezo d'simteni.”

Mahzitais winu usflatija, kā eeschehlodamees, un fazijs: „Iagan, tad Juhs buhfeet swabadi, un flawehts tas Kungs, ka Winsch Juhsu sirdi jau sen ir atswabinajis. Jo zeetuma dſſelsēs buhdami, Juhs to iħsteno Deewa behrnu swabadi bu ēfat atraduschi.“

Un zeetumneeks tà atteiza: „Amen! Ta Kunga wahrd's lai ir
flawehts! Isleelu asinu dehl scheitan tiku eeslehgts, isleelu asinu la-
bad esmu tapis fwabads. Grehku peedoschann esmu dabujis no sawa
mihla Kunga Jesus, un tagad sinu, ka esmu Wina atpestitais behrns.“

Mahzitajs atbildeja: „Bet kād nu Juhsu laiks scheitan buhs peepildihts, un Juhs atkal us mahjahm atgreesīfatees, waj kād pehž tik ilga laika fawu wego dšimteni atkal wareheet atraſt?“

„Wina ir gitada, nekā Juhs domajeet,“ tā winsch runaja tah-lak, kād wahjneeks, kā brihnidamees, winaam eeskatijahs azis. „Juhs domajeet atraſt fawu tehwa namu, un Juhsu prahā wehl ta wežā buhdina ūahw, no kuras 30 gadu atpakał tilkaht iſwesti, kād polizejas saldati Juhs guhſlija un ar strikeem ūafehja, un Juhsu finama ūirds bija apkauta ar breenmigu noseegumu. Manim ūcheet, ta wežā buhdina tagad ir pahrwehtufees par lepnu, jauku pili. Jums wehl prahā ūahw tas tukschais ūaijums ap Juhsu zeematu, kur tagad auksti ūeemela wehji puhsch, un kur wiſs tilk behdigī ar ūneequ un ledū ir apklahts. Bet man ūcheet, Juhsu dšimtenē mihliga pawasara ūmaida muhschigi. Žeemata weetā atradiſeet leelu, augstu pilſehtu, un tai pilſehtai ūailes newaijaga, nedī mehnefcha, kā tee tur ūpih-detu, jo ta Deewa godiba to apgaifmo un winas gaifchums ir tas jehrs. Un winas wahrti netaps aifflehgti deenā, jo naikts tur newaid. Un tur ne-ee-ees neweens, kas ir apgahnights un negantibu dara un melus, bet tee ween, kas ir rakstiti ta jehra dſihwibas grahmata.“

Un redsi, mahzitajam tà runajot, mireja waigs apskaidrojahs un azis winam mirdseja, it kà behrnam ažtinas mirds, kàd Seemas-swehtku eglite tam preti spihd. Bet tè us reis wiss azu sposchumis isdsifa — us wisu muhschu. Deews atpestito dwehseli lehni, lehni, bes fahpehm, bes molahm no schihs wahrgu semites bija iswedis us ihsteno dsimteni.

Un kād wezais mahzitajs par aissgahjuſčā dwehſeli wehl Deewu ſirſnigi noluhdsā, kād winam ta dſeefma augſtakā ſkanā eenahza prahṭā, kās tā ſahkabs: Kād tas Rungs Ziana zeetumneekus atwedihs, kād mehs buhſim, it kā kā ſapnaus reds. Kād muhſu mute buhſ pilna ſmeefchanas un muhſu mehle pilna gawileſchanas. Kād ſazihſ ſtarp teem paganeem: tas Rungs leelas leetas pee mums ir darijis, par to mehs preezajamees. Amen.

Tehwa svehtiba.

Kahdam bagatam atraitnim bija trihs dehli. Wezakajam deh-lam, Indrikim, tas norakstija wiſu ſawu mantu, fazidams: „Weh taisnibas, mana manta buhtu trihs dalaſ ja-iſchkar; bet Tu, Indrik, man par daudſ behdu eſi darijis, tapehz es Tewi newaru ta miheht, ka Towus brahkus, un atſtahju Tew weenam paſcham wiſu ſawu mantu. Juhs ziti, mani miheee dehli, eſeet arweenu vehz mana prahta dari-juschi un manu miheleſtibu pelnijuschi, un tapehz es Jums til ſawu fwehtibu atſtahſchu. Juhs arweenu eſeet pallauſigi un ar meeru bi-juschi; tapehz ne-eſeet ſlaudigi pret ſawu brahli Indriki, kas wiſu manu mantu dabon. Jums, miheee behrni, Deewa ari bes mantas palihdſehs.” — Ta ari bija. Kad tehwis bija nomiris, tad Indrikiſ panehma wiſu mantu un dſihwoja ik deenas preekos un lihgfmibā. Tee diwi brahli aifgahja deeneht. Kad jau labu teefu naudas bija ſapelniſuschi, tad tee peenehma kahdu muifchu us arenti, un pehzagalā

to nōpirka. Tā wini dsihwoja godigi un laimigi ar tehwa svehtibu. Kahdu wakar', durwju preefschā fehdedami, tee eeraudsija kahdu ubagu nahlam. Kad tas eefahla runaht un kahdu dahwanu luhgt, tad tee pasina, ka tas bija winu brahlis Indrikis! Tee nu prafija, fur ta manta esot palikusi. — Us tam winsch atbildeja: „Ko lihdseja man wifa bagatiba, kad truhla tehwa svehtibas, ko Juhs dabujaht. Mana bagatiba isputeja, fā duhmi wehjā, un man tikai neweseliba ween atlikusi no maneem preekeem un manas plihteschanas!“ — Brahli apschehlojahs par sawu nelaimigo, wahjo brahli, un to usnehma sawā paspahrnē; bet tas drihs nomira, — leelās fahpēs un molās. — Ta leelakā bagatiba ir tehwa un Deewa svehtiba! — n.

Apzerefchanas.

Tigiba.

Pawasar' tehws stahdiya puks faknes dahršā, lai no tahm puks
seltu un pusčkotu dahršu. Behrni, to redsedami, fazija: „Teht,
kam tad puks nestahdi? Mehs tahdas faknes negribam, bet puks
gribam.“

Luhk! behrni nesinaja, ka pukses bes faknem newar augt. — Tamdeht lai ne-aismirstam, ka bes zehlona — svehtas dsihwoschanas newaid; ka tikums naw bes tizibas, jo tiziba ir tikuma fakne.

Pukes bes falknehm stahdiht, ir neprahntiba un behrnischkiga darboschanahs; tapat labi darbi bes tizibas ir behrnischkiga leelischanahs un gekiga ahkstischanahs. — Mums jamahzahs un jamahza tiziba, lai eeguhatum labus darbus. Un scho labu darbu augli — ir „muhschiga dschwoschana“, so zaur tizibu, weenotu ar labeem darbeem, eequibstam.

Aufchiba un weeglprahiba.

Aufschiba un weegsprahtiba wehl stipri walda schini muhscha dsihwé. Weegsprahtiga, aufschiga ne-apdomaschana jeb spreedeleschana pahr kristigu dsihwí pee mums wehl peemiht. Ar grehleem, nahwi, welnu un wifeem muhsu nahwigajeem eenaidnekeem mehs kopojamees un draudsejamees. Mehs nopeetni nepahrdomajam pahr kristigu dsihwí; mums truhlest nomodibas un firfnigas Deewa lubgschanas, un tamdehst ari nekad ne-esam preezigi, — ihsti preezigi eelsch ta Runga. — Weegsprahtiga netiziba nopostra wisu muhsu firds meeru. Jo netiziba jau ir wisu grehku awots. Netizigais sawâ weegsprahtibâ ir nemeerigâ, nefatizigâ; tam truhlest pakauschanahs us Deewu un us grehku pedoschanu.

Družinas ir frīstīgas fadīshwes.

Nolas biskapam Paulinam kahds draudses lozeklis luhds, lai tam fawu fotografiju jeb bildi dahwinot. Paulins tam zaur wehstuli peeprafija: „Kuru katru Juhs gan wehlatees? La wezà zilwela, jeb wezà Ahdama bilde ir par nejauku, un ta jaunà zilwela — wehl par negatawu, ka waretu wiseem par jo jauku rahditees!“ A. Lgthne.

Tam Kungam peederant.

1.

Tam Kungam peederam, lai dñshwojam jeb nomirjam,
Tam Kungam peederam, kas reis vreesh wifeem miris;
Tam Kungam peederam, zaur Winu wifu mantojam,
Tam Kungam peederam, kas wifu mums ir dewis.

2.

Tam Kungam peederam; tad lai ar' Winam dñshwojam
Un Wina, Wina ween ar mees' un dwehſ'li efam, —
Arween ar faweeim darbeem, fawu muti leezinam,
Ka teefcham mehs to Kungu fawā ſirdi nefam.

3.

Tam Kungam peederam, un tamdeht vafaul's tumfibâ
Mums uaw wis jabaidahs, jo mums spihd swaigse gaischa,
Un ta ar saweem stareem mihsigeem muhs preezinga;
Schi swaigse ir tas dahrgais wahrdz, la mehs ta Kunga.

4.

Tam Kungam peederam; Winsch zibnischanā heidsamā,
Kur zita palihdsiba tahlu, muns to nesihś,
Un swetu preeku, drogsibū dos nahwes stundinā.
Tam Kungam peederam, un Winsch pee few muhs wedihs

Wima Ulter.